

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД09-210/ 21.01.2021 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на втора степен на професионална квалификация за специалност код **6220201** „Цветарство“ от професия код **622020** „Озеленител“ от професионално направление код **622** „Градинарство (паркове и градини)“.

21.1.2021 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Krasimir Georgiev Valchev

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ

НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	622	ГРАДИНАРСТВО (ПАРКОВЕ И ГРАДИНИ)
Професия	622020	ОЗЕЛЕНИТЕЛ
Специалност	6220201	ЦВЕТАРСТВО

Утвърдена със Заповед № РД09-210/ 21.01.2021 г.

София, 2021 г.

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на **втора** степен на професионална квалификация по специалност код **6220201** „Цветарство“, професия код **622020** „Озелените“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на втора степен по изучаваната професия „Озеленител“, специалност „Цветарство“.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Националната изпитна програма включва:

- за частта по теория на професията – осемнадесет изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и указание за разработване на писмен тест по всяка изпитна тема;
- за частта по практика на професията - указание за съдържанието на индивидуалните задания;
- критериите за оценяване на резултатите от обучението;
- система за оценяване;
- препоръчителна литература.
- Приложения:
 - а. Примерен изпитен билет;
 - б. Примерно индивидуално задание;
 - в. Примерно указание за разработване на писмен тест.

Държавният изпит – част по теория на професията, се провежда като писмен изпит по една и съща изпитна тема за учениците и/или за обучаваните за дадено училище или обучаваща институция.

Училището/обучаващата институция въз основа на писмено заявено желание на обучаемите по чл. 3, ал. 11 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация може да организира провеждането на държавния изпит – част по теория на професията като писмен тест.

С изпитната тема или изпитния тест се проверява задължителното за усвояване и контрол учебно съдържание на равнища „Знание“, „Разбиране“ и „Приложение“, като броят и равнището на всяка задача се определят към критериите за оценка за всяка изпитна тема.

При избран от училището/обучаващата институция вариант на провеждане на изпита с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши обучаваният, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор за който се получават максимален брой точки съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва:

1. Указание за работа, която включва:

- целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него;
- представяне и описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях;
- продължителност на работа с теста;
- начин на оценяване на резултатите от теста.

2. Методически указания за комисията по оценяване

Всеки член на комисията по оценяване получава тестовите задачи, еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

За оценката на писмена работа по изпитна тема комисията по оценяване на изпита – част по теория на професията, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира определеният брой присъдени точки.

За оценката на писмения тест комисията използва еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

Чрез държавния изпит – част по практика на професията и специалността, се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на **втора** степен на професионална квалификация. Изпитът се провежда по индивидуални задания и критерии за оценяване, изготвени от комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита.

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ

Изпитна тема № 1: ОТГЛЕЖДАНЕ НА РОЗИ ЗА РЯЗАН ЦВЯТ

Ботанически и биологични особености на розите. Видове рози за рязан цвят - особености. Технология на отглеждане – избор и подготовка на мястото, засаждане, специфични грижи при отглеждането. Цветята в озеленяването. Основни принципи и елементи при аранжиране с отрязан цвят.

№.	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите и биологичните особености на розите. Описва видовете рози.	20
2.	Обяснява технологията на отглеждане.	30
3.	Обяснява значението на цветята в озеленяването.	10
4.	Основни принципи и елементи при аранжиране с отрязан цвят.	20
5.	Назовава подходящите сортове рози за отглеждане в района и се обосновава за избора им.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 2: ОТГЛЕЖДАНЕ НА КАРАМФИЛ ЗА РЯЗАН ЦВЯТ

Ботанически и биологични особености на карамфила. Агротехника на род *Dianthus*. Технология на отглеждане на карамфил – избор и подготовка на мястото, засаждане, специфични грижи при отглеждането. Особености при беритбата и окачествяването. Условия за третиране на отрязан цвят и неговото съхранение. Озеленяване на жилищни зони и терени.

№.	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите и биологични особености на карамфила. Особености агротехниката на род <i>Dianthus</i> .	20
2.	Обяснява технологията на отглеждане на карамфила.	30
3.	Обяснява особеностите при беритбата и окачествяването на карамфила.	10
4.	Познава факторите, от които зависи трайността на отрязаните	10

	цветове.	
5.	Описва основните насоки при озеленяването на жилищни зони и терени.	20
6.	Описва начини за поддържане свежестта на отрязаните цветове.	10
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 3: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ГЕРБЕР ЗА РЯЗАН ЦВЯТ

Ботанически и биологични особености на гербера. Агротехника на род *Gerbera*. Технология на отглеждане – избор и подготовка на мястото, засаждане, специфични грижи при отглеждането на гербер. Особенности при беритбата и окачествяването на гербера. Основни правила при създаване на цветна композиция. Влиянието на екологичните фактори на околната среда върху озеленяването.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите и биологични особености. Описва агротехника на род <i>Gerbera</i> .	30
2.	Познава и обяснява технологията на отглеждане.	20
3.	Описва основните правила при създаване на цветна композиция.	10
4.	Описва сортовете гербери и особеностите при беритба и окачествяване.	20
5.	Описва влиянието на екологичните фактори на околната среда върху озеленяването.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 4: ИЗИСКВАНИЯ НА ЦВЕТНИТЕ КУЛТУРИ КЪМ ЕКОЛОГИЧНИТЕ ФАКТОРИ

Изисквания на цветните култури към факторите на външната среда. Растения за мокра почва. Архитектурни въпроси на озеленяването. Методи на обработка на растителния материал. Семейство Маслинови, род Форзиция - характеристика.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва изискванията на цветните култури към температура, светлина, вода, почва и въздушен режим.	30
2.	Описва растенията, предназначени за мокра почва.	30
3.	Описва архитектурните въпроси на озеленяването.	10
4.	Описва методите на обработка на растителния материал.	10
5.	Прави дендрологична характеристика на семейство Маслинови.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 5: ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ЦВЕТАТА – ОСОБЕНОСТИ И ЗНАЧЕНИЕ

Основни характеристики на цветята. Понятието цвят. Наименование на цветята. Селекция и семепроизводство при цветните култури. Съдове, закрепващи средства и аксесоари, използвани при оформяне на цветни композиции. Семейство Върбови, род Върба - характеристика.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва основните характеристики на цветята, дава определение за цвят и наименование на цветята.	30
2.	Описва методи, използвани в селекцията, за създаване на нови видове и сортове.	20
3.	Познава съдовете, закрепващите средства и аксесоарите, използвани при аранжировките.	10
4.	Прави дендрологична характеристика на семейство Върбови.	20
5.	Назовава видовете контрол в семепроизводството.	20
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 6: ВЕГЕТАТИВНО РАЗМНОЖАВАНЕ НА ЦВЕТНИТЕ КУЛТУРИ ЧРЕЗ РЕЗНИЦИ

Вегетативно размножаване на цветята чрез резници. Гирлянди и полугирлянди – видове, изисквания. Значение на зелените и свободни площи в населените места. Семейство Слезови, род Дървовидна ружа - характеристика.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва начините на вегетативно размножаване.	20
2.	Описва размножаването чрез резници и кои видове са подходящи.	20
3.	Описва видовете гирлянди и полугирлянди и подбора на подходящи цветя.	10
4.	Описва значението на зелените площи в населените места.	20
5.	Род Дървовидна ружа - характеристика, значение, приложение.	20
6.	Определя материалите за направа на гирлянди и полугирлянди.	10
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 7: РАЗМНОЖАВАНЕ НА ЦВЕТАТА ЧРЕЗ СЕМЕНА

Семенно размножаване на цветята. Биологични свойства на семената. Борба срещу болестите и неприятелите при цветята за рязан цвят. Методи на обработка на растителния материал. Голосеменни растения – сем. Кипарисови.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва размножаването чрез семена.	20
2.	Описва биологичните свойства на семената.	20
3.	Описва борбата срещу болестите и неприятелите.	20

4.	Описва методите на обработка на растителния материал.	10
5.	Прави дендрологична характеристика на сем. Кипарисови.	20
6.	Изброява представители на цветята, размножаващи се чрез семена и тяхното приложение.	10
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 8: ФОРСАЖ НА ЦВЕТНИ КУЛТУРИ

Форсаж на цветни култури - същност и значение, видове, начини и средства. Особенности при беритбата, окачествяването и транспортирането на цветята. Растения с плаващи листа и цветове. Структуриране на асиметричен каскаден букет. Озеленяване на терените на различните обществени сгради.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва същността, значението, видовете, начините и средствата за форсаж.	20
2.	Описва особеностите при беритбата, окачествяването и транспортирането.	10
3.	Описва растенията с плаващи листа и цветове.	20
4.	Описва правилата за структуриране на асиметричен каскаден букет.	20
5.	Обяснява кои видове цветя са подходящи за форсаж.	20
6.	Прави характеристика на терените на обществените сгради за озеленяване.	10
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 9: ЦЪФТЯЩИ КУЛТУРИ ЗА ОТКРИТА ЖИЗНЕНА СРЕДА

Разсад. Грижи за разсадите и подготовка на разсад от цветя за открити площи. Специфични грижи през вегетацията. Видове зелени площи в населените места. Стиллове на аранжиране посредством закрепващи средства. Семейство Бобови – род Акация.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва производството и подготовката на разсада.	20
2.	Обяснява специфичните грижите през вегетацията.	20
3.	Описва видовете зелени площи в населените места.	10
4.	Описва стилловете на аранжиране, посредством закрепващи средства.	10
5.	Описва видове цветя за открити площи.	20
6.	Род Акация – характеристика, значение, приложение.	20
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 10: ПОЧВЕНИ СЪСТАВКИ И ПОЧВЕНИ СМЕСИ

Видове почвени смеси. Екопочви. Видове подобрители на почвените смеси. Вегетативно размножаване на цветята. Структуриране на концентричен кръгъл букет – Бидермайер. Приготвяне на торопочвени смеси за саксийни цветя.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава и изброява видовете почвени смеси и начините за приготвянето им. Характеризира екопочвите.	20
2.	Описва видовете подобрители.	20
3.	Описва вегетативното размножаване при цветята.	20
4.	Описва структурирането на концентричен кръгъл букет.	20
5.	Посочва видове цветя за структуриране на концентричен кръгъл букет.	10
6.	Описва начините за направа на торопочвена смес за саксийни цветя.	10
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 11: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЦЪФТЯЩИ ЕДНОГОДИШНИ ЦВЕТА

Представители – обща характеристика. Ботанически и биологични особености на бегонията. Технология на отглеждане – предварителна подготовка на мястото, засаждане, грижи при отглеждането. Стиллове на аранжиране посредством закрепващи средства. Формово разнообразие при дървесната и храстова растителност.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва представителите на цъфтящите едногодишни цветя.	20
1.	Описва ботаническите и биологични особености на бегонията.	20
2.	Описва технологията на отглеждане на бегонията.	20
3.	Бегония - видове, начини на отглеждане и приложение.	20
4.	Описва стилловете на аранжиране.	10
5.	Описва формовото разнообразие при дървесната и храстова растителност.	10
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 12: ОТГЛЕЖДАНЕ НА МНОГОГОДИШНИ ЦЪФТЯЩИ ЦВЕТА

Ботанически и биологични особености на род Рудбекия. Агротехника на род Рудбекия. Технология на отглеждане - предварителна подготовка, засаждане, грижи при отглеждането. Вреда от плевелите - биологични особености и видове плевели. Техники и стиллове на аранжиране на рязан цвят.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите и биологични особености. Описва агротехниката на рудбекията.	30
2.	Описва технологията на отглеждане.	20
3.	Описва техниките и стиловете при аранжиране на рязан цвят.	10
4.	Описва биологичните особености и видовете плевели.	20
5.	Различава видовете рудбекия.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 13: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЛИСТНО – ДЕКОРАТИВНИ ВИДОВЕ

Видове, ботанически и биологични особености. Агротехника. Технология на отглеждане на драцената - предварителна подготовка, засаждане, грижи при отглеждането. Видове букети. Декоративни дървета – сем. Букови.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва видовете, ботаническите и биологични особености. Описва агротехниката на листно-декоративните видове.	30
2.	Обяснява технологията на отглеждане на драцената.	20
3.	Описва видовете букети.	10
4.	Описва изискванията за структуриране на класически кръгъл букет.	20
5.	Прави дендрологично описание на сем. Букови.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 14: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ПЕТУНИЯ

Ботанически и биологични особености на петуниите. Технология на отглеждане - предварителна подготовка, засаждане, грижи при отглеждането. Методи на обработка на растителния материал. Видове растителен материал. Систематика и дендрологична характеристика на дървесни видове.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите и биологични особености на петуниите.	30
2.	Описва технологията на отглеждане.	20
3.	Описва методите на обработка на растителния материал.	20
4.	Описва систематиката и дендрологичната характеристика на голосеменните растения.	20
5.	Познава видовете растителен материал.	10
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 15: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ФРЕЗИЯ

Ботаническа характеристика. Биологични особености. Технология на отглеждане – предварителна подготовка на мястото, засаждане, грижи при отглеждането на фрезията. Торене със сложни и комбинирани торове – предимства и недостатъци. Приложение на микроторовете и начини за използване. Условия за третиране на отрязан цвят и неговото съхранение.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите и биологични особености на фрезията.	30
2.	Описва технологията на отглеждане.	20
3.	Обяснява торенето със сложни и комбинирани торове и приложението на микроторовете и тяхното използване.	20
4.	Описва факторите, определящи живота на рязания цвят.	10
5.	Посочва мероприятията за подобряване плодородието на почвата.	20
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 16: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЦЪФТЯЩИ ДВУГОДИШНИ ЦВЕТА

Представители – обща характеристика и агротехника. Технология на отглеждане на паричка (белис) - предварителна подготовка на мястото, засаждане, грижи при отглеждането. Безпочвено отглеждане на цветя. Проблеми при съхранение на рязан цвят.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва представителите и прави обща характеристика на двугодишните цъфтящи цветя.	30
2.	Описва технологията на отглеждане на паричките.	20
3.	Описва биологичните основи за безпочвено отглеждане на цветя.	20
4.	Описва проблемите при съхранение на рязан цвят.	10
5.	Описва видовете цветя, отглеждани безпочвено.	20
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 17: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЦИНИЯ

Ботанически и биологични особеност на цинията. Технология на отглеждане на цинията - предварителна подготовка на мястото, засаждане, грижи при отглеждането. Цветен кръг. Топли и студени багри. Разпознаване на отделните компоненти на торопочвени и торфени смеси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва ботаническите и биологични особености на цинията.	30
2.	Описва технологията на отглеждане.	20
3.	Описва какво е цветен кръг и основните изисквания за съчетаване на топли и студени багри.	20
4.	Описва състава на торопочвените и торфени смеси.	10
5.	Изброява видовете цъфтящи едногодишни цветя.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 18: ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЛУКОВИЧНИ ЦВЕТА

Представители – обща характеристика и агротехника на родовете *Narcissus* и *Tulipa*. Технология на отглеждане на нарцис – предварителна подготовка на мястото, засаждане, грижи при отглеждането. Биологични особености на цветята – покой, нарастване, развитие. Структуриране на линеен букет във височина.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва представителите на луковичните цветя, прави характеристика и знае агротехниката на родовете <i>Narcissus</i> и <i>Tulipa</i> .	30
2.	Описва технологията на отглеждане на нарциса.	20
3.	Описва биологичните особености на цветята.	20
4.	Познава начините на структуриране на линеен букет във височина.	10
5.	Изброява видовете луковични цветя.	20
	Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ЗАДАНИЯ

Индивидуалното задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване трите имена на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита част по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерно индивидуално практическо задание № 1:

Изработка на булчински букет

1. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- избор на стил
- подбор на цветя
- избор на материали, опаковки и аксесоари
- изработване на аранжировката

Примерно индивидуално практическо задание № 2:

Размножаване на растения по вегетативен начин

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- подбор на цветята
- вземане на резници
- вкореняване на резници
- грижа след засаждане

3. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

Пример:

№	Критерии	Показатели	Максимален брой точки	Тежест
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда <i>Забележка: Този критерий няма количествено</i>	<i>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства</i> <i>1.2. Правилно и по безопасен начин използва предметите и средствата на труда</i>		да/не

	изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2) .	1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефинира и спазва предписания за своевременна реакция		
2.	Ефективна организация на работното място	2.1. Подреденост на инструменти, пособия и материали, осигуряваща удобство и точно спазване на технологията 2.1. Целесъобразна употреба на материалите 2.3. Работа с равномерен темп за определено време за определено време	2 2 1	5
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	3.1. Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица 3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства)	3 2	5
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание	4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, детайли и инструменти според изпитното задание 4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали, детайли и инструменти	10 10	20

5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание	<i>5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите</i>	10	20
		<i>5.2. Спазва технологичната последователност на операциите в процеса на работа</i>	10	
6.	Качество на изпълнението на индивидуалното практическо задание	<i>6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология</i>	20	50
		<i>6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри</i>	20	
		<i>6.3. Изпълнява задачата в поставения срок</i>	10	
		Общ брой точки:	100	

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на втора степен на професионална квалификация по специалността код **6220201** „Цветарство“, професия код **622020** „Озеленител“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията - максимално 100 точки;
- част по практика на професията - максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 40 процента частта по теория на професията и 60 процента частта по практика на професията от общия брой точки.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,4 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,6 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател слаб;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател среден;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател добър;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател много добър;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател отличен.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Николова, Н. Цветарство. Дионис, София, 1999.
2. Щилянкова, Ел. Цветарство. Дионис, София, 2001.
3. Хесайон, Д. Експерт по аранжиране на цветя. Гея либрис, 1999.
4. Ангелиев, В., доц. Николова Н. Цветя и букети. Христо Г. Данов, Пловдив. 1977.
7. Вакарелов, Ил. Генчева, Св. Декоративна дендрология. ИК Матком.
8. Вакарелов, Ил. Юруков, Ст. Дендрология и декоративна дендрология., Дионис.
9. Димитров, С. проф. Делипавлов Д., Денчева Л. Ботаника. Земиздат, София. 1987.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Ирена Симеонова – ПГЗС „Александър Стамболийски“ – с. Чомаков
2. Лидия Василева - ПГСС „БУЗЕМА“ - град София
3. Росица Гонкова - ПГСС „БУЗЕМА“ - град София

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

a) примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И
СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

*по професия код 622020 „Озеленител“
специалност код 6220201 „Цветарство“.*

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание)

Описание на дидактическите материали:

Председател на изпитната комисия:

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И
СПЕЦИАЛНОСТТА,**

**ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професия код 622020 „Озеленител“

специалност код 6220201 „Цветарство“

Индивидуално практическо задание №

На ученика/обучавания

(трите имена на ученика/обучавания)

отклас/курс, начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се

(вписва се темата на практическото задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: (име, фамилия) (подпис)
Председател на изпитната комисия:..... (име, фамилия) (подпис)
Директор/ръководител на обучаващата институция:..... (име, фамилия) (подпис) (печат на училището/обучаващата институция)

в) Примерно указание за разработване на писмен тест

- **примерно указание за работа за учениците/курсистите и примерни тестови задачи с еталон за оценяване и ключ на верните отговори**

Указание за работа

Уважаеми ученици/курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа ... задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за усвояване и контрол за придобиване на втора степен на професионална квалификация по професия **622020 „Озеленител“**, специалност **6220201 „Цветарство“**.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **X**, а за другите типове задачи начина на отговор е описан в задачата.

При отбелязване на отговор, който искате да промените, оградете в кръгче грешното отбелязване и се подпишете пред него.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите преди да посочите някой отговор.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност астрономически часа.

ЖЕЛАЕМ ВИ УСПЕХ !

- **разработване на тест**

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

1. Таксономия на Блум – равнища и примерни глаголи

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира
II. Разбиране 0 - 4 точки	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране.	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва

2. Примерна матрица на писмен тест по изпитна тема № 1

Разработва се от комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията, като към таблицата за критерии за оценка по всяка тема се разписват графи 3, 4 и 5.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален Брой точки	Брой тестови задачи по равнища		
		I	II	III
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1. Описва ботаническите и биологичните особености на розите. Описва видовете рози.	20	1	3	1
2. Обяснява технологията на отглеждане.	30	2	2	3
3. Обяснява значението на цветовете в озеленяването.	10	1	2	
4. Назовава подходящите сортове рози за отглеждане и се обосновава за избора им.	20	1	3	1
5. Описва основните елементи при аранжиране с отрязан цвят.	20	1	3	1
Общ брой задачи: 25		6	13	6
Общ брой точки: 100	100			
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 				

3. Препоръчителни тестови въпроси и задачи според типа на отговора:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор;**
 - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
 - Въпроси и задачи за тълкуване;
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор);**
 - Въпроси и задачи за допълване на дума, или фраза или елемент от чертеж/схема;
 - Въпроси и задачи за заместване;
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
 - Задачи с един или повече верни отговори;
 - Въпроси за избор между вярно и грешно.

4. Примерни тестови задачи

4.1. Примерна тестова задача от равнище „Знание“

Посочете кое от изброените растения е цъфтяща луковична култура за открита жизнена среда:

- а) анемоне
- б) циния
- в) тагетис
- г) зюмбюл
- д) лилиум

макс. 2 т.

Еталон на верния отговор: г)

Ключ за оценяване:

Отговор г) – 2 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

Всички останали отговори – 0 точки

4.2. Примерна тестова задача от равнище „Разбиране“

Определете вярното твърдение:

- а) чрез форсаж на някои видове цветя се предизвиква цъфтеж в нетипично за тях време. Това най-често се прави с луковици на пролетни цветя;
- б) чрез форсаж растенията преживяват неблагоприятните условия;

в) чрез форсаж осигуряваме на растенията по-дълъг вегетационен период.

макс. 4 т.

Еталон на верния отговор: а)

Ключ за оценяване:

Отговор а) - 4 точки;

При посочени повече от един отговор - 0 точки т;

Всички останали отговори - 0 точки;

4.3. Примерна тестова задача от равнище „Приложение“:

Попълнете пропуснатите технологични процеси при запазване свежестта на отрязаните цветя

- Беритбата на цветовете е рано сутрин или надвечер
- 2
- 3
- 4 Отрезът на дръжките винаги се прави наклонен
- 5 Листата на долната част на стъблата или дръжката се отстраняват

макс. 6 т.

Еталон на верния отговор и ключ за оценяване:

- 1 Беритбата на цветовете е рано сутрин или надвечер
- 2 **Цветовете се отрязват с остър нож -3 точки**
- 3 **Отрезът се прави близо под възел - 3 точки**
- 4 Цветовете се отрязват с остър нож
- 5 Предене